

MINISTARSTVO FINANSIJA
DIREKTORAT ZA EKONOMSKU I RAZVOJNU POLITIKU

MJESEČNI MAKROEKONOMSKI INDIKATORI

JUN 2019

KLJUČNE PORUKE

- Inflacija u Eurozoni u maju znatno ispod očekivanja
- Rast BDP-a 3% u prvom kvartalu 2019
- Neznatan rast potrošačkih cijena za pet mjeseci
- Stopa nezaposlenosti na kraju maja 16%
- Suficit budžeta u maju 7,8 mil.€
- Nastavljen trend pada nekvalitetnih kredita u bankarskom sektoru
- Povećanje uvoza roba za pet mjeseci
- Rast ukupnog priliva SDI za četiri mjeseca

Međunarodno okruženje

Nakon nešto snažnijeg rasta potrošačkih cijena u aprilu (1,7%), inflacija u Eurozoni je u maju značajno usporila na 1,2%, znatno ispod očekivanja, kao i targeta ECB od nešto manje od 2%. Bazna inflacija¹ je doživjela visok pad, sa 1,3% u aprilu na 0,8% u maju. Nezaposlenost u Eurozoni je u maju dodatno smanjena u odnosu na april, i bila je na nivou od 7,5%, što je 0,7 p.p. manje u odnosu na maj 2018.

Realni sektor i inflacija

Realni rast BDP-a u prvom kvartalu 2019. prema preliminarnim podacima Monstata iznosio je 3,0%. Prema prvim procjenama Eurostata, BDP po glavi stanovnika prema standardu kupovne moći u Crnoj Gori u 2018. je 47% prosjeka EU. Industrijska proizvodnja je za pet mjeseci 2019. niža 15,5% g-n-g, najviše usljed pada proizvodnje električne energije od 31,2%. Dolasci turista su za pet mjeseci viši 30,3%, dok je broj noćenja veći 18,6% g-n-g. Potrošačke cijene su u maju 2019. zabilježile godišnji rast od 0,7%, dok je za period januar-maj prosječan rast iznosio 0,6%. Najveći i najznačajniji uticaj na godišnju stopu od 0,7% ostvarile su cijene hrane i bezalkoholnih pića, sa godišnjim rastom od 4,1% i uticajem na inflaciju od 1,33 procentna poena. Najveći negativan doprinos od 0,59 procentnih poena dale su cijene odjeće i obuće. Cijene proizvođača industrijskih proizvoda u maju su rasle po godišnjoj stopi od 1,9%, uvozne cijene su bile veće 2,0%, dok su izvozne cijene zabilježile pad od 4,8%.

Zaposlenost i zarade

Prosječan broj zaposlenih u maju iznosio je 205.164 i viši je za 8,4% g-n-g. Prosječan broj nezaposlenih iznosio je 36.658, što je 16,1% manje g-n-g. Stopa nezaposlenosti je na kraju maja iznosila 16%, što je za 3,0 p.p. niže u odnosu na isti mjesec 2018. Prosječna bruto zarada je 770€ i viša je za 0,3%. Stopa aktivnosti prema ARS u prvom kvartalu bila je 55,2%, što je 1,5 p.p. više u odnosu na isti kvartal 2018. Prosječan broj zaposlenih za pet mjeseci veći je za 8,9% g-n-g.

Fiskalni sektor

Prihodi budžeta u maju 2019. iznosili su 144,1 mil.€ i veći su 5,3% g-n-g. Za pet mjeseci 2019. naplaćeno je 680,5 mil.€, što je 9,2% više u odnosu na isti period 2018. i 3,7% više u odnosu na plan. Izdaci budžeta u maju 2019. iznosili su 136,4 mil.€ i niži su 5,4% g-n-g, dok su u periodu januar-maj ove godine iznosili 733,9

mil.€, što je niže 14,6% u odnosu na plan. Za pet mjeseci 2019. ostvaren je budžetski deficit od 53,4 mil.€, dok je nakon suficita u aprilu od 10,1 mil.€ i u maju ostvaren suficit od 7,8 mil.€ ili 0,2% procijenjenog BDP-a.

Finansijski sektor

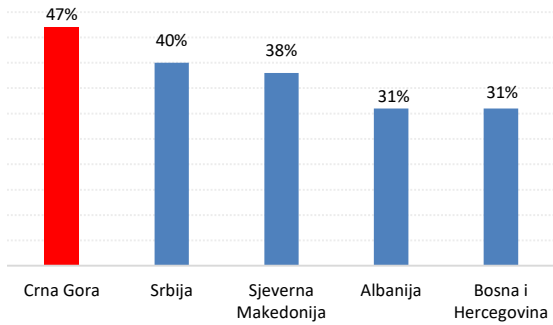
U bankarskom sektoru u maju je zabilježen rast ukupnih kredita i kapitala, kao i smanjenje depozita na godišnjem nivou. Ukupni krediti su iznosili 2.939,2 mil.€ i ostvarili su rast od 1,5% g-n-g, čemu je doprinio rast kredita stanovništva od 9,2% i kredita privrede od 1,4%. Nastavljen je trend pada nekvalitetnih kredita, koji sa iznosom od 139,6 mil.€ čine 4,75% ukupnih kredita, što je za 2,34 p.p. niže u odnosu na maj 2018. Ukupni depoziti su iznosili 3.303,6 mil.€ i smanjeni su za 0,6% ili 20,2 mil.€ u odnosu na prethodni mjesec, dok taj pad na godišnjem nivou iznosi 1,8%. Nastavljen je trend pada kamatnih stopa, tako da je u maju kamatna stopa na kredite iznosila 6,18% i smanjena je na godišnjem nivou za 0,4 p.p, dok je pasivna kamatna stopa sa iznosom od 0,47% ostvarila pad od 0,15 p.p. u posmatranom periodu. Nelikvidnost realnog sektora i dalje predstavlja jedan od osnovnih problema crnogorske ekonomije. Krajem maja u blokadi je bilo 17.704 dužnika, što predstavlja rast od 4,6% na godišnjem nivou. Vrijednosno, ukupan dug po osnovu koga je izvršena blokada računa je iznosio 647,2 mil.€, što je za 1,5% manje u odnosu na prethodni mjesec.

Spoljnotrgovinska razmjena

Spoljnotrgovinsku razmjenu u periodu januar-maj 2019. karakteriše rast uvoza i pad izvoza sa naglašenim trendom pada izvoza aluminijuma. Izvoz roba vrijedio je 155,3 mil.€, a uvoz 1.0 mlrd.€. U odnosu na isti period prethodne godine izvoz je manji za 2,8%, a uvoz veći za 4,3%. Izvoz aluminijuma je iznosio 26,5 mil.€ (pad 18,1%) i električne energije 29,5 mil.€. (pad 7,7%). Uvoz električne energije iznosio je 27,1 mil.€ (obračunati indeks veći od 300), hrane 169,6 mil.€ (rast 8,1%) i raznih gotovih proizvoda 143,3 mil.€. (rast 13,5%). Ukupan priliv SDI iznosio je 214,0 mil.€ (rast 3,9%), što je prevashodno rezultat povećanih vlasničkih ulaganja. Ulaganja u preduzeća i banke i ulaganja u nekretnine činila su 65,1% ukupno ostvarenog priliva, pri čemu su ulaganja u kompanije i banke povećana za 151,8%, dok su ulaganja u nekretnine povećana za 13,6%. Priliv po osnovu interkompanijskog duga smanjen je za 45,2% u odnosu na uporedni period 2018.

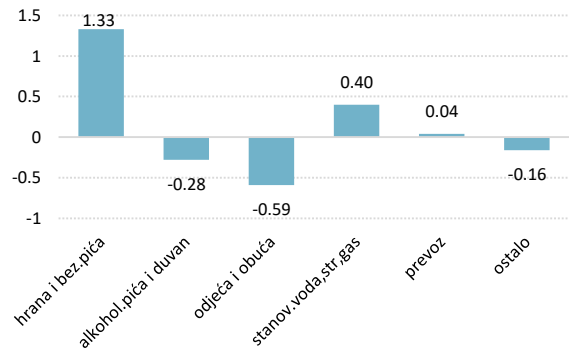
¹ Bazna inflacija isključuje promjenu cijena energije, hrane, alkoholnih pića i duvana i bolji je pokazatelj dinamike potrošačkih cijena

Grafik 1 Regionalno poređenje BDP po stanovniku kao prosjek EU prema standardu kupovne moći za 2018

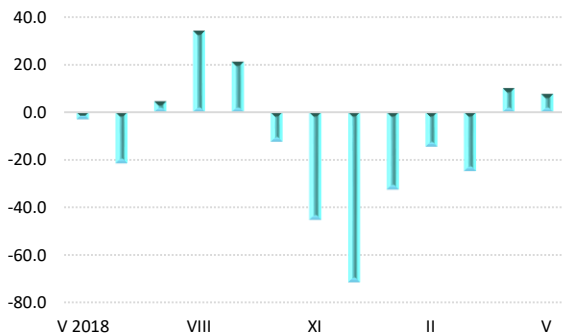
...Crna Gora na najvišem nivou evropskog prosjeka u regionu u 2018...

Grafik 2 Doprinosi godišnjoj stopi inflacije u maju, u p.p

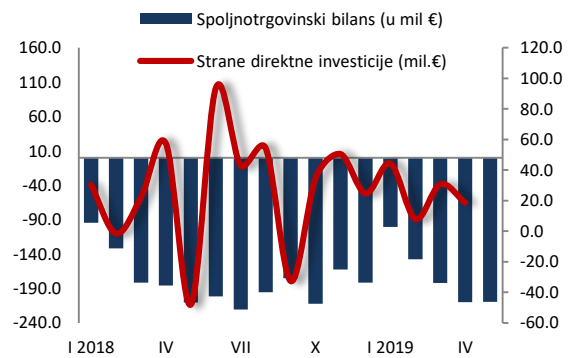
...Cijene hrane i bezalkoholnih pića najviše doprinijele inflaciji u maju...

Grafik 3 Suficit/Deficit budžeta, u mil.€

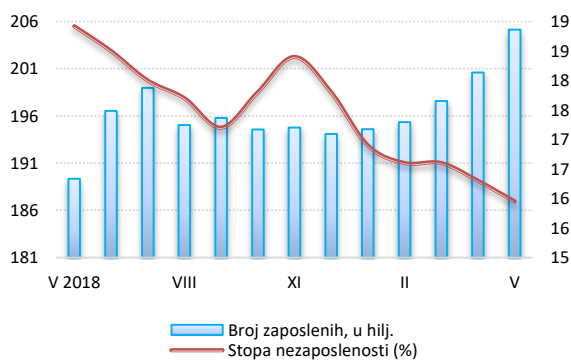
...Suficit budžeta u maju 0,2% procijenjenog BDP-a ...

Grafik 4 Spoljnotrgovinska razmjena i SDI, u mil.€

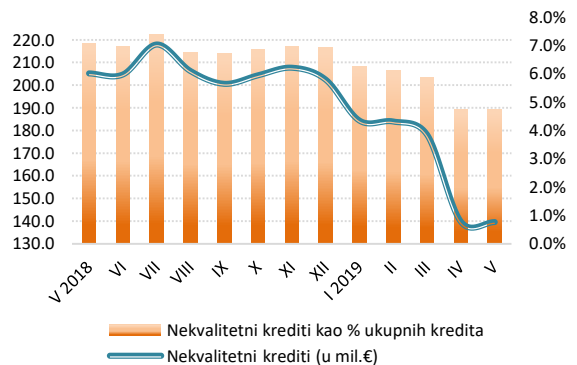
...Rast spoljnotrgovinske razmjene za 5 mjeseci...

Grafik 5 Kretanja na tržištu rada

...Snažan rast zaposlenosti u maju...

Grafik 6 Nekvalitetni krediti; kao % ukupnih kredita

...Nekvalitetni krediti u maju na najnižem nivou u 12 mjeseci...

Tabela 1 Realni sektor (Izvor: Monstat)

Realni sektor	V 2018	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I 2019	II	III	IV	V	M-n-M	V 2019 - g-n-g	2019/2018 g-n-g
Industrija																
Industrijska proizvodnja	6.5	30.8	7.5	5.1	24.0	15.3	18.1	19.1	-8.9	-12.8	-20.1	-27.6	-4.8	9.1	-4.8	-15.5
Prerađivačka industrija	-16.1	-9.3	12.1	-4.8	5.3	7.0	10.1	34.8	-2.6	5.6	-4.1	-3.9	-11.4	-8.7	-11.4	-3.8
Vađenje rude i kamena	-26.1	21.4	-26.8	-26.9	-18.6	-19.1	-21.6	-18.1	-11.5	10.9	30.8	19.7	30.7	13.7	30.7	14.9
Snabdijevanje električnom energijom, gasom i parom	200.0	200.0	14.4	42.5	84.8	78.2	70.2	11.0	-13.1	-27.9	-38.3	-64.8	-0.6	68.0	-0.6	-31.2
Turizam																
Dolasci turista	109,886	144,034	178,158	194,968	146,829	78,678	39,580	31,849	26,986	38,741	56,219	94,911	125,492	32.2	14.2	30.3
Noćenja turista	362,877	625,970	890,259	969,182	613,118	239,251	81,231	61,832	59,991	75,806	98,662	218,028	411,359	88.7	13.4	18.6
Promet u maloprodaji																
Stalne cijene	4.2	4.4	1.8	1.3	3	3.1	3.3	4.6	4.9	6.1	5.6	5.4	5.8	4.6	5.8	6.2
Tekuće cijene	5.8	5.8	2.9	2.1	4.3	4.4	4.5	5.1	5.1	6.5	6.8	6.8	4.4	4.5	4.4	5.3

Tabela 2 Inflacija (Izvor: Monstat)

Inflacija - stope rasta	V 2018	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I 2019	II	III	IV	V	M-n-M	V 2019 - g-n-g	2019/2018 g-n-g
Indeks potrošačkih cijena	3.1	3.4	3.4	2.8	1.9	1.9	2.0	1.6	0.3	0.4	0.8	0.9	0.7	0.2	0.7	0.6
Harmonizovani indeks potrošačkih cijena	3.6	3.6	3.0	2.6	1.7	1.7	1.7	1.5	0.3	0.3	0.7	0.9	0.6	0.3	0.6	n.p.
Indeks proizvođačkih cijena	1.5	2.1	1.9	1.8	2.4	2.9	2.9	2.4	1.8	1.5	1.2	3.3	1.9	-1.1	1.9	1.9

Tabela 3 Tržište rada (Izvor: Monstat, ZZCG, Fond PIO)

Tržište rada	V 2018	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I 2019	II	III	IV	V	M-n-M	V 2019 - g-n-g	2019/2018 g-n-g
Broj zaposlenih, u hilj.	189,341	196,539	198,987	195,041	195,784	194,555	194,756	194,085	194,589	195,353	197,594	200,595	205,164	2.3	8.4	8.9
Broj nezaposlenih	43,692	42,737	41,755	41,012	39,902	41,927	42,889	41,378	38,917	38,642	38,570	38,102	36,658	-3.8	-16.1	-17.7
Stopa nezaposlenosti (%) ²	19	19	18	18	17	18	18	18	17	17	17	16	16	-0.4	-3.0	-3.6
Prosječna bruto zarada (€)	768	767	761	766	768	766	769	771	771	772	765	767	770	0.4	0.3	0.5
Prosječna neto zarada (€)	512	511	508	511	512	510	512	513	513	514	510	511	513	0.4	0.2	0.4
Prosječna penzija (€)	285	285	285	285	285	284	284	284	289	289	289	289	289	-0.1	1.2	1.2

² Promjene (M-n-M, V 2019 g-n-g i 2019/2018 g-n-g) prikazane u p.p.

Tabela 4 Monetarni sektor (Izvor: CBCG)

Monetarni sektor	V 2018	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I 2019	II	III	IV	V	M-n-M	V 2019- g-n-g
Ukupni krediti (u mil.€)	2,895.8	2,931.9	2,944.1	3,053.9	2,989.6	2,982.6	2,986.8	2,930.2	2,939.8	3,010.6	3,028.8	2,945.6	2,939.2	n.p.	n.p.
Kreditni privredi (u mil.€)	1,052.2	1,043.3	1,024.0	1,012.8	1,014.8	1,017.8	1,032.6	1,031.1	1,035.3	1,053.1	1,071.3	1,049.5	1,067.2	n.p.	n.p.
Kreditni domaćinstvima (u mil.€)	1,176.0	1,189.0	1,197.9	1,205.8	1,215.0	1,226.7	1,238.7	1,250.9	1,259.3	1,270.4	1,287.2	1,273.2	1,284.4	n.p.	n.p.
Kreditni u kašnjenju (u mil.€)	229.3	226.0	210.3	261.6	233.1	238.7	226.1	197.6	236.7	206.9	217.8	155.6	181.0	n.p.	n.p.
Nekvalitetni krediti (u mil.€)	205.2	204.7	217.9	206.2	200.6	204.4	207.7	202.4	184.4	184.0	178.1	139.7	139.6	n.p.	n.p.
Ukupni depoziti (u mil.€)	3,362.7	3,350.3	3,415.3	3,531.8	3,459.3	3,459.0	3,452.2	3,459.2	3,416.9	3,482.9	3,433.6	3,323.8	3,303.6	n.p.	n.p.
Depoziti privrede (u mil.€)	1,160.8	1,128.5	1,163.5	1,227.4	1,143.8	1,113.2	1,083.5	1,099.4	1,080.3	1,078.6	1,065.8	0,976.3	0,982.4	n.p.	n.p.
Depoziti stanovništva (u mil.€)	1,233.7	1,259.5	1,278.9	1,314.9	1,308.7	1,312.5	1,319.8	1,327.5	1,285.7	1,276.5	1,249.2	1,202.3	1,214.0	n.p.	n.p.
Kamatna stopa na kredite	6.6	6.5	6.5	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4	6.3	6.3	6.3	6.2	6.2	0.0	-0.4
Kamatna stopa na depozite ³	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.0	-0.2
Obavezna rezerva (u mil.€)	241.0	246.3	247.5	250.9	259.3	258.3	253.4	251.9	249.7	250.3	252.1	243.6	243.4	n.p.	n.p.

Tabela 5 Eksterni sektor (Izvor: Monstat i CBCG)

Eksterni sektor	V 2018	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I 2019	II	III	IV	V	M-n-M	V 2019 - g-n-g	2019/2018 g-n-g
Izvoz roba (u mil.€)	30.3	40.1	30.3	33.3	30.5	33.3	37.9	34.9	28.2	32.0	33.4	31.5	30.1	-4.5	-0.7	-2.8
Uvoz roba (u mil.€)	240.8	241.7	250.9	228.8	205.7	245.7	200.5	216.5	128.8	179.8	215.3	241.6	239.6	-0.9	-0.5	4.3
Deficit robne razmjene (u mil.€)	-210.5	-201.6	-220.7	-195.5	-175.2	-212.4	-162.5	-181.7	-100.6	-147.7	-181.9	-210.1	-209.5	-0.3	-0.5	5.7
Neto strane direktne investicije (u mil.€)	-48.1	93.7	42.8	54.2	-32.8	34.8	50.4	24.5	44.2	7.8	30.7	18.5	0.0	-39.9	-67.7	-6.3

Tabela 6 Fiskalni sektor

Fiskalni sektor	V 2018	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I 2019	II	III	IV	V	V 2019/V plan	V 2019 - g-n-g	2019/2018 g-n-g
Prihodi budžeta (mil.€)	138.8	140.7	160.5	161.3	187.3	145.8	142.2	185.0	107.1	116.4	147.5	165.0	144.1	-0.5	3.8	9.2
Izdaci budžeta (mil.€)	141.8	162.1	155.9	127.1	166.1	158.2	187.1	256.1	139.6	130.9	172.2	154.9	136.4	-18.7	-3.8	5.8
Suficit/Deficit budžeta (u mil.€)	-2.9	-21.4	4.7	34.1	21.2	-12.4	-44.9	-71.1	-32.3	-14.3	-24.6	10.1	7.8	n.p.	-365.9	-24.2
Suficit/Deficit budžeta (% BDP-a)	-0.1	-0.5	0.1	0.7	0.5	-0.3	-1.0	-1.5	-0.7	-0.2	-0.5	0.2	0.2	n.p.	n.p.	n.p.

Tabela 7 Međunarodno okruženje

Međunarodno okruženje	V 2018	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I 2019	II	III	IV	V	M-n-M	V 2019 - g-n-g	2019/2018 g-n-g
Brent crude oil (USD/barel)	77.71	78.55	74.07	77.69	79.50	81.00	66.70	57.80	60.50	64.10	66.80	71.30	70.46	-1.2	-9.3	-6.2
Aluminijum (USD/T)	2299.7	2237.6	2082.2	2051.5	2026.5	2029.9	1938.5	1920.4	1853.7	1863.0	1871.2	1845.4	1781.3	-3.5	-22.5	-16.3
Euribor (12 mjeseci)	-0.18	-0.18	-0.18	-0.17	-0.16	-0.15	-0.14	-0.12	-0.11	-0.11	-0.11	-0.11	-0.18	-0.1	0.0	0.1
Inflacija u Eurozoni ⁴	2.00	2.00	2.20	2.10	2.10	2.30	1.90	1.50	1.40	1.50	1.40	1.70	1.20	-0.5	-0.8	0.0

³ Promjene (M-n-M i V 2019 g-n-g) prikazane u p.p.

⁴ Promjene (M-n-M, V 2019 g-n-g i 2019/2018 g-n-g) prikazane u p.p.